

TLPST

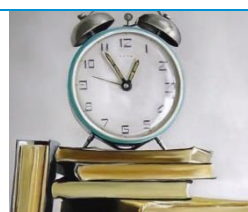
Lesbrief nummer 40: september 2017

Wilt u laten weten wat u van deze TLPST vond? Hebt u tips voor de volgende aflevering? Mail ons: redactie@onzetaal.nl.

Geen tijd om boeken te lezen? Lees dit!

Je wilt een boek lezen, maar je hebt daar geen tijd voor, want de mensen om je heen laten je niet met rust en je hebt het veel te druk. Hoe los je dat probleem op?

> [Lees verder](#)

Waarom leren buitenlandse jongeren Nederlands?

Als je in Nederland of Vlaanderen woont, is het logisch dat je Nederlands leert. Want het is de taal die de meeste inwoners spreken. Maar waarom zou je Nederlands leren als je in het buitenland woont?

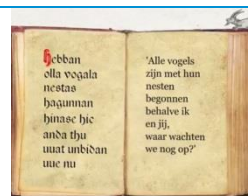
> [Lees verder](#)

Waar komt het Nederlands vandaan?

Wat voor taal spraken de mensen duizend jaar geleden in ons land? Het was een soort van Nederlands – maar wel een soort die wij niet meer zouden kunnen verstaan. Hoe klonk die taal? En hoe weten we dat?

> [Lees verder](#)

Een eigen taal

Weet je wat een 'qeeh' is? Of een 'gipivaam'? Als het antwoord 'ja' is, weten wij wie jij bent: Liecke. Deze vlogster heeft haar eigen taal gemaakt. Op haar vlog legt ze uit hoe die werkt.

> [Lees verder](#)

Geen tijd om boeken te lezen? Lees dit!

Je wilt een boek lezen, maar je hebt daar geen tijd voor, want de mensen om je heen laten je niet met rust en je hebt het veel te druk. Hoe los je dat probleem op?

Een gebrek aan tijd om boeken te lezen is geen nieuw verschijnsel, want tijd hadden mensen vroeger ook al niet. Maar er is goed nieuws: je hoeft helemaal niet veel tijd in te plannen om boeken te lezen. En je hebt er ook geen stil hoekje voor nodig.

Hoe dan? Nou, je kunt gewoon je leesgewoonten aanpassen. Dat betekent: altijd een boek bij je hebben (anders lukt het echt niet), elk moment gebruiken (tijdens de pauze, bij de bushalte, op de wc ...) en in ieder geval voor het slapengaan en 's ochtends even wat lezen.

Zie je er tegen op om in een boek te beginnen omdat het lezen zo langzaam gaat? Dan moet je even doorbijten. Na tien of twintig pagina's leer je de personages kennen en gaat het lezen vanzelf sneller. Probeer het maar eens.

Nog een slimme tip: lees hetzelfde boek als je beste vriend of vriendin. Dan heb je meteen iets om over te praten. Al deze weetjes komen uit een filmpje van Jörgen over boeken lezen op zijn [Vlogboek](#).

Vragen en opdrachten

1a Beantwoord voor jezelf de volgende vragen:

- Lees jij weleens een boek voor je plezier? Of alleen omdat het moet van school?
- Wat voor genre boeken lees jij het liefst?
- Waar en wanneer lees jij het liefst?
- Hoeveel uur per week (of maand) lees jij in een boek?
- Hoeveel boeken lees jij (per maand of per jaar)?

1b Bespreek in de klas jullie antwoorden op vraag 1a. Lijken jullie leesgewoonten op elkaar of zijn er grote verschillen?

2a Een van de tips in de tekst is: altijd een boek bij je hebben. Zou jij een boek mee naar school nemen en in de pauze gaan lezen? Leg uit waarom wel/niet.

2b Welke leestip in de tekst spreekt jou aan? Leg uit waarom.

3a Bedenk welk boek jij je klasgenoten zou aanraden en waarom.

3b Bespreek de boekentips in de klas.

3c Heeft een van je klasgenoten een boek genoemd dat je wel zou willen lezen?

[> Terug naar de voorpagina](#)

Waarom leren buitenlandse jongeren Nederlands?

Als je in Nederland of Vlaanderen woont, is het logisch dat je Nederlands leert. Want het is de taal die de meeste inwoners spreken. Maar waarom zou je Nederlands leren als je in het buitenland woont?

Het Nederlands, een klein taaltje? Helemaal niet! Het is een van de veertig meestgesproken talen in de wereld. Er zijn ongeveer 24 miljoen Nederlandstaligen: 17 miljoen in Nederland, 6,5 miljoen in België, en 400.000 in Suriname.

Op internet is het Nederlands nog belangrijker. Daar staat onze taal op de twaalfde plaats, en ook in de sociale media laten we flink van ons lezen en horen. Kijk je naar de talen in de Europese Unie, dan staat het Nederlands op de achtste plaats.

Cultureel, literair en economisch boekt het Nederlands mooie resultaten. Het wordt gesproken in Nederland, België, Suriname, Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Wist je dat het ook een officiële taal is in de [Unie van Zuid-Amerikaanse Naties](#), waartoe twaalf onafhankelijke staten behoren?

Het Nederlands heeft dus toekomst. Daarom zijn er jongeren in het buitenland die onze taal leren. Honderdtwintig studenten Nederlands van over de hele wereld volgden dit jaar een zomercursus Nederlands in de Belgische plaats Gent. Waar komt hun interesse in het Nederlands vandaan? [Beluister wat ze zeggen.](#)

Vragen en opdrachten

- 1 Als jij een taal zou moeten studeren, zou je dan kiezen voor een veelgesproken taal of juist voor een meer bijzondere taal? Leg je antwoord uit.
- 2a Zoek eens op welke talen je allemaal kunt studeren in Nederland. (Bekijk bijvoorbeeld het overzicht van alle [wo-opleidingen](#) en [hbo-opleidingen](#).)
- 2b Bespreek in de klas: welke bijzondere talenstudies ben je tegengekomen?
- 2c Bespreek in de klas: waarom gaat een talenstudie niet alleen over de taal, maar ook over het land en de cultuur (bijvoorbeeld: *Franse taal en cultuur* of *Chinastudies*)?

[Beluister de interviews](#) met buitenlandse studenten die in hun eigen land Nederlands studeren.

- 3a Waarom hebben zij voor een studie Nederlands gekozen?
- 3b Wat willen zij later gaan doen met hun studie?
- 4 Ben je anders naar de Nederlandse taal gaan kijken door wat je nu hebt gelezen en gehoord? Leg je antwoord uit.

[> Terug naar de voorpagina](#)

Waar komt het Nederlands vandaan?

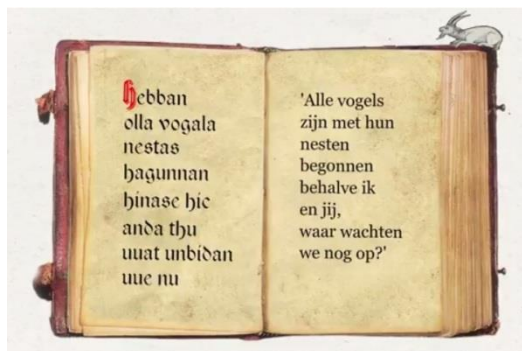
Wat voor taal spraken de mensen duizend jaar geleden in ons land? Het was een soort van Nederlands – maar wel een soort die wij niet meer zouden kunnen verstaan. Hoe klonk die taal? En hoe weten we dat?

Het eerste gedichtje in het Nederlands was een liefdesgedichtje. De tekst: ‘Zijn alle vogels begonnen nesten te bouwen, behalve jij en ik? Waar wachten we nog op?’

Maar negenhonderd jaar geleden zag dat er zo uit:

“Hebban olla vogala nestas hagunnan hinase hic anda thu, uuat unbidan uue nu?”

Dat zijn nogal grote verschillen: je kunt alleen als je goed zoekt wel een paar woorden herkennen. Een taal verandert voortdurend. Die veranderingen zijn meestal heel klein, maar in de loop van honderden jaren stapelen ze zich natuurlijk wel op.

Geleerde mensen hebben de afgelopen jaren allerlei kleine stukjes tekst uit het heel oude Nederlands verzameld en vastgesteld hoe dat ongeveer geklonken moet hebben. Je kunt er meer over horen in [dit filmpje](#).

Vragen en opdrachten

- 1a In de tekst staat het allereerste gedichtje in het Nederlands plus de vertaling ervan. Welke woorden herken je?
- 1b Wat bedoelt de schrijver met dit gedichtje, denk je?
- 1c Welke woorden zou jij gebruiken als je precies hetzelfde zou willen zeggen tegen iemand?

Bespreek in de klas:

- 2 In de tekst staat dat taal voortdurend verandert. Waardoor zou dat komen, denken jullie?

In [een artikel](#) op de website Taalcanon.nl staat: “De meest voorkomende veranderingen binnen een taal vind je in het gebruik van nieuwe woorden.”

- 3 In de tekst staat dat taal voortdurend verandert. Waardoor zou dat komen, denken jullie?

In hetzelfde artikel staat dat een deel van die nieuwe woorden uit een andere taal komt; dat noem je leenwoorden. Sommigen vinden het gebruik van leenwoorden onzin. Zij vinden dat je in plaats van ‘shoppen’ gewoon ‘winkelen’ of ‘boodschappen doen’ moet zeggen.

- 4 Zijn jullie het met deze mensen eens of oneens? Leg je antwoord aan elkaar uit.

In hetzelfde artikel staat ook dat taal verandert om de taal 'leerbaar' te houden. Om de taal niet te ingewikkeld te maken, dus. Bijvoorbeeld: vroeger zeiden ze 'hij loech' in plaats van 'hij lachte', 'hij biek' in plaats van 'hij bakte' en 'hij wies' in plaats van 'hij waste'. Sterke werkwoorden ('leerwerkwoorden') werden dus zwakke werkwoorden ('regelwerkwoorden').

- 5 Wat vinden jullie: wordt een taal beter of slechter van 'versimpeling'? Leg je antwoord aan elkaar uit.

In hetzelfde artikel staat ook dat taal ook verandert door sprekers die een andere moedertaal hebben. Het Nederlands verandert bijvoorbeeld door de invloed van mensen die het Turks, Surinaams of Marokkaans als moedertaal hebben. Zij hebben bijvoorbeeld moeite met lidwoorden (*de* voor mannelijke en vrouwelijke woorden en *het* voor onzijdige woorden), omdat hun moedertaal dat verschil niet kent. Daardoor zeggen ook steeds meer Nederlanders 'de huis' en 'een grote huis' in plaats van 'het huis' en 'een groot huis'.

- 6 Wat vinden jullie: is het goed dat een taal verandert door nieuwe sprekers? Leg je antwoord aan elkaar uit.

[> Terug naar de voorpagina](#)

Een eigen taal

Weet je wat een 'qeeh' is? Of een 'gipivaam'? Als het antwoord 'ja' is, weten wij wie jij bent: Liecke. Deze vlogster heeft haar eigen taal gemaakt. Op [haar vlog](#) legt ze uit hoe die werkt.

Veel kinderen maken een eigen geheimtaal. Voor zichzelf, om ermee te spelen, of om samen met vrienden dingen te zeggen die grote mensen of andere kinderen niet mogen horen. Maar weinig kinderen gaan vervolgens aan anderen uitleggen hoe hun taal werkt. En nóg minder kinderen doen dat op YouTube.

Liecke is een uitzondering. Op haar YouTube-kanaal legt ze uit hoe ze de woorden van haar taal maakt: ze vervangt iedere letter uit het alfabet door een andere letter. Maar ze doet dat niet zomaar: iedere klinker vervangt ze door een andere klinker, en iedere medeklinker door een andere medeklinker. Zo wordt *kaas* tot *qeeh* en *telefoon* tot *gipivaam*. Ieder woord houdt dus evenveel klinkers en medeklinkers, zodat je het goed kunt uitspreken.

Toch kun je natuurlijk aan veel woorden herkennen dat ze geen échte Nederlandse woorden zijn. Bij *gipivaam* zou je misschien nog kunnen twijfelen. Als je het voor het eerst ziet, zou je nog kunnen denken dat het in het woordenboek staat maar dat jij het toevallig niet kent. Maar *qeeh* ziet er vreemder uit. Nederlandse woorden beginnen bijna nooit met een *q*. En ken je woorden die eindigen op *eeh*?

Vragen en opdrachten

- 1a Wat vind je van (het idee van) de vlog van Liecke?
- 1b Heb jij vroeger weleens een geheimtaal of een eigen taal verzonnen? Zo ja, kun je je de regels van die taal nog herinneren?
- 1c Met wie zou jij wel willen kunnen praten zonder dat iemand anders jullie zou kunnen verstaan?

In [TLPST 36 \(maart 2017\)](#) stond een tekst over de Engelse Melissa, die nog veel verder ging dan Liecke. Melissa bedacht het [Skénavánnns](#): een nieuwe taal van op dat moment 1500 woorden met een eigen grammatica en schrift. In [TLPST 38 \(mei 2017\)](#) ging het over verzonnen talen in films en series, zoals het Dothraki in de tv-serie *Game of Thrones*. Bespreek in de klas:

- 2 Het Skénavánnns van Melissa lijkt op het IJslands, omdat Melissa dat een mooie taal vindt. Als jullie een eigen taal zouden bedenken, op welke taal zou die dan lijken?
- 3 Hoeveel films of series waarin verzonnen talen voorkomen, kunnen jullie opnoemen?
- 4 Lijkt het jullie leuk om zo met taal bezig te zijn als Liecke, Melissa of de mensen die talen voor films of series bedenken?

> [Terug naar de voorpagina](#)

Bij deze aflevering zit geen antwoordmodel.
